

Νέα αρχαιολογικά ευρήματα στο ναυάγιο των Αντικυθήρων

/ Παιδεία και Πολιτισμός

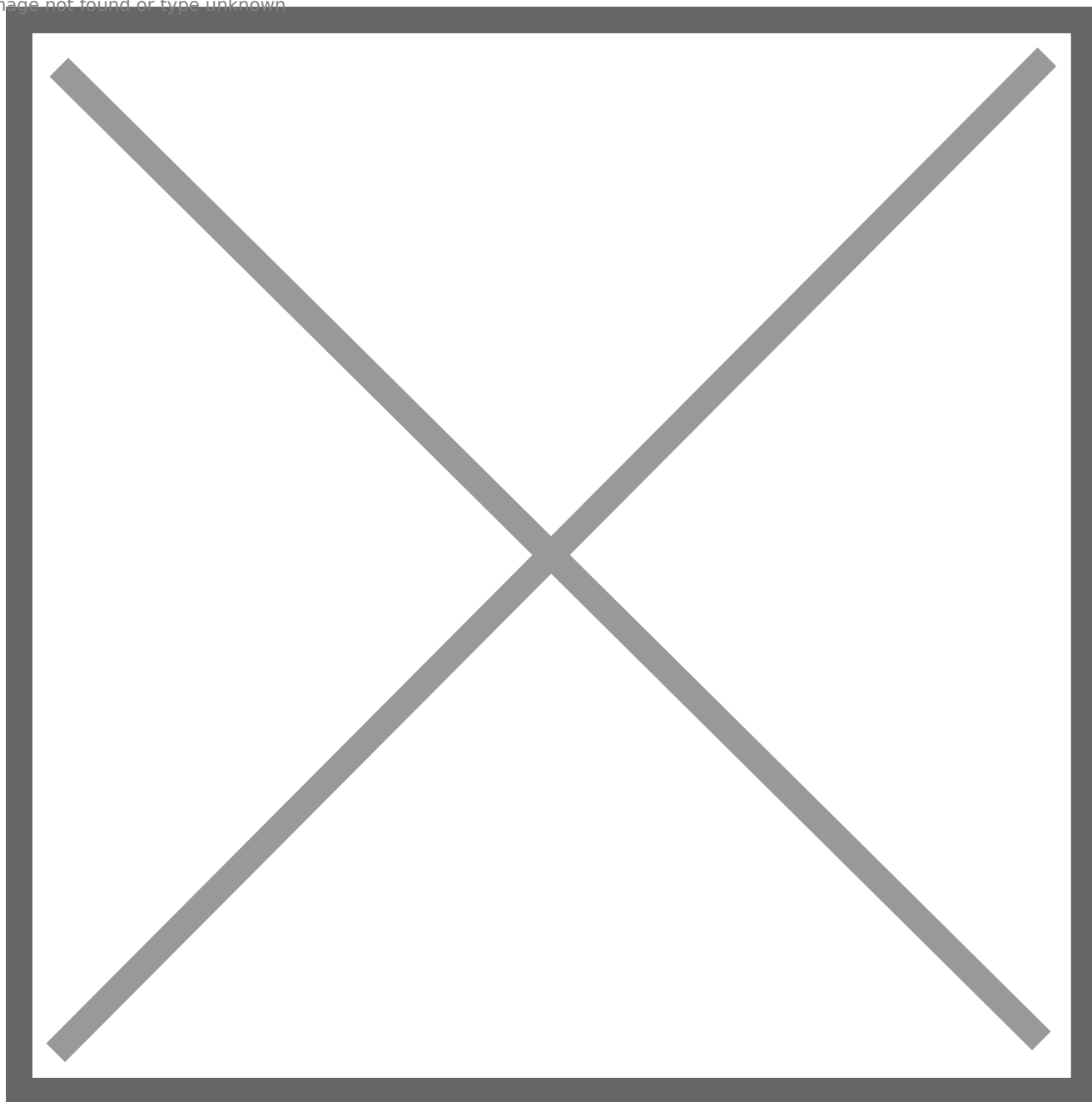

Νέα αρχαιολογικά ευρήματα, όπως μικρά τμήματα γλυπτών και πρώιμα βυζαντινά θραύσματα αγγείων, ανέδειξε η φετινή έρευνα στον θαλάσσιο χώρο του [ναυαγίου των Αντικυθήρων](#), στο πλαίσιο του προγράμματος «Επιστροφή στα Αντικύθηρα», ενώ ήλθαν στο φως και νέες πληροφορίες για την κατάσταση διατήρησης του σκαριού του πλοίου.

Όπως αναφέρει η ανακοίνωση του **υπουργείου Πολιτισμού**, η τρίτη περίοδος του πενταετούς ερευνητικού προγράμματος «Επιστροφή στα Αντικύθηρα» (2021-2025) διεξήχθη από τις 19 Μαΐου έως τις 18 Ιουνίου 2023. Στην έρευνα έλαβε μέρος μια πολυπληθής ομάδα αποτελούμενη από καταδυόμενους αρχαιολόγους, τεχνικούς βυθού και δύτες, αλλά και επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων, όπως γεωλόγους, χημικούς και φυσικούς. Κύριος στόχος της φετινής έρευνας ήταν να διεξαχθεί στρωματογραφική διασκόπηση του ίδιου του ναυαγίου με το φορτίο του, καθώς και να διερευνηθούν νέοι χώροι του. Σημειώνεται ότι, ενώ οι προηγούμενες ανασκαφικές περίοδοι είχαν ως στόχο τον εντοπισμό και την ανέλκυση αντικειμένων με σκοπό τη συντήρηση, την προστασία και τη μελλοντική έκθεσή τους, η έρευνα στράφηκε στην επίλυση προβλημάτων που είχαν ανακύψει στο

παρελθόν.

Image not found or type unknown

Ο θαλάσσιος χώρος βύθισης του πλοίου, σύμφωνα με την ανακοίνωση του **ΥΠΠΟ**, είναι αρκετά εκτεταμένος και η κατωφερής μορφολογία του βυθού δεν επέτρεψε έως τώρα μια στρωματογραφική απεικόνιση της κατάστασης του ναυαγίου. Φέτος, τα στρωματογραφικά στοιχεία που ήρθαν στο φως έκρυβαν νέες πληροφορίες για την κατάσταση διατήρησης του σκαριού του πλοίου, και εμπλουτίστηκαν οι πληροφορίες σε σχέση με την πορεία του, αλλά και για τις συνθήκες βύθισής του.

Συνεχίστηκε η έρευνα στο ανατολικό τμήμα του ναυαγίου, όπου η ανασκαφική εργασία κατέστη εξαιρετικά δύσκολη όταν κατά το έτος 2022 μετακινήθηκαν με

ιδιαίτερη προσοχή τεράστιοι βράχοι στο βάθος των 43-46 μέτρων και ανελκύσθηκαν μαρμάρινα αντικείμενα, όπως η βάση ενός αγάλματος και η κεφαλή ενός **Ηρακλή**, που φαίνεται να συνανήκει με το μαρμάρινο ακέφαλο άγαλμα του **Ηρακλή τύπου Φαρνέζε** του **Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου** που είχε ανελκυστεί το 1901 από τους Συμιακούς σφουγγαράδες.

Ακολουθώντας τα στρωματογραφικά στοιχεία, φέτος ολοκληρώθηκε τομή διαστάσεων (2×2 m) από την οποία προέκυψαν τα ακόλουθα: Αρχικά αποκαλύφθηκαν ανθρώπινα οστά, που ενδεχομένως ανήκουν σε περισσότερους από έναν ναυαγούς, μαζί με πλήθος αντικειμένων χαρακτηριστικών του ναυαγίου, όπως τμήματα πήλινων και γυάλινων αγγείων αλλά και πολλά καρφιά επενδυμένα με ξύλο. Παράλληλα, κάποια μικρά τμήματα γλυπτών ήρθαν στο φως. Το ένα ίσως να προέρχεται από κώμη ή από γενειάδα, ενώ το δεύτερο είναι προς το παρόν αδιάγνωστο. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί η εύρεση μερικών πρώιμων βυζαντινών θραυσμάτων αγγείων, η ύπαρξη των οποίων προβλημάτισε αρκετά τους επιστήμονες, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι η θαλάσσια αυτή περιοχή αποτελούσε πέρασμα των πλοίων ανά τους αιώνες. Βασικό στοιχείο που σφραγίζει την φετινή έρευνα είναι η αποκάλυψη εντός της τομής ενός παχέος στρώματος συσσωμάτωσης (concretion), εντός του οποίου περικλείονται όλα τα ευρήματα πριν καταλήξουμε στο ξύλινο σκαρί του πλοίου.

Όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση του **ΥΠΠΟ**, καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας έγινε ψηφιακή και τρισδιάστατη αποτύπωση. Όλα τα αρχαιολογικά ευρήματα έχουν συμπεριληφθεί σε ψηφιακή μορφή σε βάση δεδομένων που εμπεριέχει τα δεδομένα του **Συστήματος Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS)**, στο οποίο έχουν καταχωριστεί όλα τα ευρήματα, αρχής γενομένης αυτών του 1900-1901. Επιπροσθέτως, στο νησί στήθηκε ένα εργαστήριο αναλύσεων πεδίου με όργανα κατάλληλα για μικρομορφολογικές επιτόπιες παρατηρήσεις, ώστε να διευκολύνεται η πορεία της έρευνας.

Η **υποβρύχια έρευνα στα Αντικύθηρα** διεξάγεται από τη **Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή στην Ελλάδα**, υπό την συν-διεύθυνση των **Αγγελικής Γ. Σίμωσι**, δρος αρχαιολόγου, διευθύντριας της **Εφορείας Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων**, και του καθηγητή κλασικής αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου της Γενεύης, Lorenz E. Baumer. Η εποπτεία της έρευνας διενεργείται από την **Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων** δια των **Αικατερίνης Ταγωνίδου**, καταδυόμενης αρχιτέκτονα, και **Αθηνάς Πατσούρου**, καταδυόμενης εργατοτεχνήτριας.

Υπεύθυνος για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας έχει οριστεί λόγω της μεγάλης εμπειρίας του σε δύσκολες αποστολές ο αντιναύαρχος (ε.α.), Αλέξανδρος

Παλατιανός, ενώ τη διεύθυνση πεδίου έχει ο ερευνητής του Πανεπιστημίου της Γενεύης, Αλέξανδρος Σωτηρίου.

Η ομάδα συμπληρώνεται από τους καταδυόμενους αρχαιολόγους **Ορέστη Μανούσο** και Isaac Ogloblin, τους τεχνικούς βυθού Νίκο Γιαννουλάκη, Χαράλαμπο Μήτρου και Δημήτρη Ρωμιό, καθώς και από οκτώ δύτες της **Μονάδας Υποβρυχίων Αποστολών** (Ομάδα Εξειδικευμένων Καταδύσεων) του Λιμενικού Σώματος.

Η τεκμηρίωση των αρχαιολογικών ευρημάτων, η δημιουργία των 3D μοντέλων και η επικαιροποίηση του GIS έγινε από τους Patrizia Birchler-Emery και Timothy Pönitz (Πανεπιστήμιο Γενεύης), ενώ το επιτόπιο εργαστήριο οργανώθηκε από τον **Isaac Ogloblin** (Πανεπιστήμιο Χάιφα), με τη συμμετοχή των καθηγητών Μαρίας Λουλούδη και Γιάννη Δεληγιαννάκη (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) και την υποστήριξη του **Γιάννη Μπιτσάκη** (Πανεπιστήμιο Γενεύης και Ίδρυμα Nereus Research). Ο γεωλόγος Χαράλαμπος Φασουλάς (Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης) μετέβη στα Αντικύθηρα για να εξετάσει γεωλογικά στοιχεία σχετικά με τον χώρο του ναυαγίου.

Όπως αναφέρει η ανακοίνωση του ΥΠΠΟ, ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στον **δήμαρχο Κυθήρων Ευστράτιο Χαρχαλάκη** για τη αδιάλειπτη στήριξή του, καθώς και στους ελάχιστους εναπομείναντες κατοίκους των Αντικυθήρων για τη θερμή φιλοξενία τους.

Το ερευνητικό πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα της Προέδρου της Δημοκρατίας **Κατερίνας Σακελλαροπούλου** και το στηρίζουν το **Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη**, η ελβετική ωρολογοποιία Hublot και το **Ίδρυμα Nereus Research**, ενώ η Cosmote παρέχει την τηλεπικοινωνιακή στήριξη.

Επίσημη ιστοσελίδα της ερευνητικής ομάδας: <https://antikythera.org.gr>

Ιστοσελίδα ερευνητικού προγράμματος της Ελβετικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Ελλάδα: <https://www.esag.swiss/underwater-research/antikythera>